

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concertatio acutissima duorum clarissimorum artium
& sacre theologie doctorum Magistri Thome Cajetani de
vivo Generalis totius ordinis predicatorum. & M. Jacobi
Almain doctotis ...**

**Cajetan, Thomas
Almain, Jacques**

Colonie, 1514

VD16 ZV 412

Primum caput Inquiritur de iurisdictione civili [et] eius ortu. nec
non de primario eius subiecto on[...] dendo q[...] primarie sit in
populo

urn:nbn:de:hbz:466:1-34616

Primū caplm. In q̄ tractat de origine iurisdic-
tionis ciuils. vt p̄ eius p̄paratōem notificet iurisdicō ecclesiastica

Quemadmodū deus nature auctor hoīem cōdidit cū natu-
rali iure seu potestate ea q̄ sue sustentationi ac p̄seruatōni nes-
cessaria sunt sumēdi. nec nō ⁊ ea q̄ nociua sunt repellēdi. Sus-
per quo iure fundat potestas eū q̄ iniuste aggredit̄ interuenēs
di si seruet moderamē inculpare tutele. Quis oppositū dogmatiset de ans-
cona. in suo tractatu de potestate ecclesiastica. cui⁹ rōnes nūc omīto. cum
nō sit hec materia p̄sentis specularōis. Sicut ⁊ p̄munitas q̄libet aliquo-
rū adinuitē ciuilit̄ p̄uersantū q̄ iuxta dictū Pauli ad Romanos. xij. ve-
lut vnū corp⁹ est. cui⁹ singuli alter alteri⁹ sunt mēbra naturalē h̄z potestas
se se nō solū inesse. verū etiā in esse pacifico p̄seruādi ad quē spectat eos q̄
rū vita est. in p̄ubarōem ei⁹ etiā p̄ mortē p̄scindere. Et istud deduci p̄t
exl̄ctō Thoma sc̄da sc̄de. q̄stione. lxxij. Omnis ps ordinat̄ ad totū. cuius
est ps velut imperfectū ad p̄fectū. ⁊ si saluti totius corporis expediat abs-
cessio alicuius mēbri. puta qz est putridū aut ceteroz ifectiū. in toto cor-
pore residet auctoritas illud p̄scindendi. Tum q̄ q̄libet p̄sona singularis
comparat̄ ad totā cōitatē sicut pars ad totū. Ideo si aliqs sit p̄ncipiosus
in p̄munitate. laudabilr a p̄munitate interimit. Et istud idē ostendit sic.
Comunitas p̄fer p̄ncipi auctoritatē occidendi eos quoz vita in p̄ncipes
reipublice cedat. q̄ illa auctoritas est p̄ pus in p̄munitate. cum nemo alteri
der qd nō h̄z. Et aīcedēs notū est. cū p̄nceps a se auctoritatē illā nō habe-
at nec h̄z eā imēdiare a deo saltē vt in plurib⁹. Nā vt dicūt doctores p̄fer-
tim Durādus in tractatu de iurisdicōe ecclesiastica. Nō est intelligēdū qz
auctoritas regis secularis sit a deo. sic qz imēdiare eā alicui p̄miserit regu-
lariter. sed qz p̄m rectaz rōnem quā deus hoīb⁹ indidit est alicui cōmissa.
Et nō videt̄. cū nō sit a deo imēdiare p̄missa a quo sit p̄ncipi collata nisi
ab ip̄a p̄munitate. igit̄ assumptū verū Ex aīdictis inferūt̄ aliqua corollaria
Primū est. p̄maria potestas iurisdicōis coercitiua etiā vsqz ad mor-
tē infligendā nō est q̄sum ad eius institutōem pure positua. Quis ei⁹
p̄municatio certe p̄sone. vtputa regi aut certis p̄sonis de p̄munitate pau-
tis aut plurib⁹ qui eam regunt aristocratice aut thimocratice sit positua.
Et istud manifeste ostendit. qz hoc p̄ceptū Nō occides. cū sit de iure na-
turali ab eo nullus p̄t excipi casus. p̄ qd cūqz ius posituū saltē humanū
cū humana potestas supra ius nature nō existat. ergo p̄maria potestas
occidēdi nō est positua humana. sed naturalis. ¶ Secūdū corollariū est.
Nulla p̄munitas p̄fecta hanc potestatē a se abdicare p̄t sicut nec singula-
ris hō quā h̄z potestatē ad se p̄seruandū. imo nec ea p̄uari p̄t nisi a deo. ⁊
huius sentētie videt̄ esse glosa. xxij. q. ij. in. c. ostendit. in qua sic d̄r. Pos-
pulus tene h̄z iurisdicōem. licet dicat lex qz transulit ius suū in imperat̄
roz. Nā si ciuitas vel populus nō haberet iurisdicōem quare puniretur
p̄pter defectū iudicis. vt. xxij. q. ij. c. domin⁹. vbi d̄r. Ciuitas petenda est
que vel vindicare neglexerit qd a suis imp̄ote factum est. vel reddere qd
per iniurias ablatū est. ¶ Tertiū corollariū. tota p̄munitas potestatē h̄z
super p̄ncipē ab ea p̄stitutū. quā cum si nō edificatiōem sed destructiōnem

Capitulum

politicis rex regat deponere p̄. als nō est in ea sufficiens potestas se p̄ferre
di. et ista potestate galloꝝ p̄munitas quōdā vsu regē suū deposuit nō cas
p̄ criminibꝫ p̄ eo q̄ tanto regimīni inutilis est; vt hꝫ glosa. c. alius .xv.
q. vi. vbi dꝫ q̄ Zacharias regē francoꝝ deposuit. hꝫ glosa. id est deponē
tibi p̄sentit. Hac eadē potestate vsi filij israel recesserūt a roboan q̄ erat sa
lomonis naturalis successor eligentes in regē sup se Jeroboan. vt p̄z. tertij
regū duo decimo. et p̄uis sup aliquē populū a deo acceperūt aliq̄ iurisdic
tionē ciuilem imediate. vt videt̄ p̄abile de Saule et Dauid nihilominꝫ
sp̄ toti p̄munitati fuerūt subiecti casu quo in destructōez eius reges essent
Quartū corollariū nō eo dꝫ policia aliqua regalis. qz vnicꝫ ei p̄sit qut
sit tota cōitate in iurisdicōe maior. nec ei q̄uis mō subiectus. sed solū p̄
ter hanc cām qz vnicus p̄est q̄ in quēlibet alterū de p̄munitate iurisdicō
nē hꝫ. et est eo supior. et hoc minime repit̄ur in policia thimocratica aut aris
tocratica. nec p̄ueniēs foret aliquē vnū taliter cōitari p̄fici q̄ est; ea tota
in omī casu supior. nisi talis foret incidentalis. quē ad modū de christo cen
set. q̄ cōitare regere poss; p̄m volūtate. et nō p̄m legē. et tūc est; policia illa p̄
fecte regalis. **Q**uintū corollariū est. falsum est illud Scoti distin. xv. q̄
stionis tertie. q̄ nō licet quēcūq; occidere auctoritate publica nisi in casibꝫ
exceptis a deo ab isto p̄cepto. nō occides. si intelligat de exēptōe facta per
ius diuinū positū. q̄ta erāt iudicialia veteris testamēti. sicut videt̄ p̄ren
dere. qz tūc tpe legis nature nō licuit; quēq; interficere. cū tūc nō est; ius
diuinū positū. nec gentilibꝫ tpe legis mosaice licuisset aliquēq; interimere
cū eis illa lex nō est; data. Sicut in lege euāgelica nō est; p̄ncipibꝫ licitum
aliquē ad mortē dānare. saltē nisi p̄ homicidio. cū lex verus sit reuocata et
euāgelij nullū excipiat casum. nisi dixeris homicidiū exceptū fuisse **D**at
thel. xvi. **O**ēs q̄ gladiū acceperint gladio peribunt. Si autē intelligat de
exēptis a deo p̄ ius naturale. nō facio difficultatē. sed tūc nulla est eiꝫ p̄
batio ad p̄bādū q̄ p̄ simplici furto nō licet interficere. Et oibꝫ his facile
est videre quō potestas q̄ rex vtitur est potestas cōitatis. hinc auctoritate
publica dꝫ agere. Et hāc ob rē Guillelmꝫ parisiensis dꝫ dñum p̄ncipū esse
ministeriale. **C**ōsequēter facile est videre. q̄ p̄ncipatꝫ regalis. et p̄ncipatꝫ
aristocraticꝫ. et p̄ncipatꝫ thimocraticꝫ nō differūt inter se qz sint diuerse
potestates. cū idē obiectū penitꝫ habeāt. sꝫ p̄pter diuersitatē subiectozum.
Sz qz de hac potestate ciuili in h̄ tractatu nihil intēdo p̄ncipaliter dicere.
p̄terea hec sufficiant

Scōm. ca. in q̄ on dicit aliā eē p̄tātē nō naturalē nec hūanitꝫ istēuibilem
Quāz iustitiam delictū collectio nō sit solū corpꝫ politicū et ad finē natu
ralē ordinatū. q̄ est viuere p̄m p̄tutē. verū etiā est corpꝫ mysticū ebrū
m̄ et ad finē supnaturalē vitā. scz eternā ordinatū. ad cuiꝫ p̄secutōem
legislator de medio h̄fi suscitāt iuxta vaticiniū moisi christꝫ. scz legē grē et
libertatē tulit. quāobz et potestātē instituit nō ad corpa occidēda q̄lis po
testas ciuilis. qz nō q̄rit mortē peccatoꝝ. sꝫ magꝫ vt viuat et p̄uertat. nec
venit p̄dere quēq; sꝫ potiꝫ singulos iustificare. **S**z ad p̄pellēdū fideles le
gē euāgelicā p̄seruare alteriꝫ pene metu scz sp̄ualis. **D**e cuiꝫ p̄tātis intē
gritate duo s̄t. **P**rimū est auctoritative posse ius dicere siue definiēdo si
ue aliq̄d qd p̄ferat multū ad p̄secutōnem finis statuēdo. **S**cōm est posse